

A' ROMAI TSASZARIÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

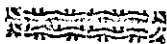
Indúlt BÉTSBÖL Pénteken 21. Oktoberben 1791.

Hazánkban történt elegyes jegyzések.

Ujj Orsovának a' Bánát felől való hírei már ki-
mértettek, Erdély felől pedig csak a' jövő
esztendőben fognak ki-méretni, azért; mert már a'
hó le hullott. Ujj Orsova Vára Okt. 6. dikán adat-
tatott által Gen. Tsernel által a' Török Omir Ba-
sának ki ennek a' Vár Költsát által adván, a' mi
népünk innen szép rendel ki-takarodott. — A' Bu-
dai Zsinatnak Okt. 13. dikán, a' Pestinek pedig 14.
dikén vége lett. A' Pesti Zsinatát B. Bronay Láz-
ló Ur ő Nga egy igen szép beszéddel rekelzette bé.
A' Deputátusok mind két részről Bétsbe jövendők
a' Zsinatok végzéseivel, mellyek minekutánna ő Fel-
ségtől helybe hagyatnak és meg erősítettnek, ki fog-
nak nyomtatni; és így a' mi Érd. Olvasóink is
fogják ekkor olvasni.

T t t t

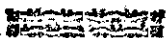
Torda

Torda 13. Okt. — „Ezen hónapnak 15. dik napjára fognak, mint meghatározott napra felgyülni *N. Enyedre* Erdélyből, minden felől a' Kétf. *Superintendentia* alatt lévő minden *Esperestek* olly véggel, hogy minekutánna az e' végre ki botosított *Biztos B. Kemény Simon* Ur ő *Exja* elsőben is *Fő Tisztelendő Püspök Eperjesy* Urat *F. Fejedelmünk*' hivségére meg esketi, legottan, az ő *Exja* jelen-létében, a' *Fő Tisztelendő Püspök* Ur is minden keze alatt lévő *T. T. Esperestekkel* a' szokott *Homagiumot* letétele. Az után pedig minden *Esperestek* a' megok *Kerületebéli Papok* között *Gyűlést* tartván, minden *Papokkal* a' *Homagiumat* letételesek — mely minden órán meg leszzen.

Itt Bétsben egy néhány napoktól fogva szörnyű dolgok kezdettének történni. Ma egy hete estvéli 11 óra tájban alig lépik ki a' *Kávé ház*ból benn a' *Várban* egy *Városi Tanátsnál* lévő *Titoknak*, és hátúlról úgy kerestül döfték, hogy a' *Spádé* szivét és egész testén kerestül menvén azonnal ott maradt, és a' *Gonosz* tévők máig sem tudatnak. — Az ólta is majd minden éjjel estenek efféle emberi természetet motskoló dolgok; úgy, hogy már az embereknek estvéli járásokat félelmele tették az estéle történetek. — Azt erőltik fokban, hogy *Felleges Urunk* az ifjú *H. Lichtenstein* Urat; egy leg szebb *Talentomokkal* ékeskedő ifjat, a' maga *Tiskos Kan-tzelláriájának* *Directorává* tette legyen; eszt. 6000 for. fizetéssel.

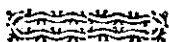
Egy példás Keresztényi Türedelem. — „Ezen esztendőben, *Kis-Afzszony Havának* 29. dikén ma ki az *Élök' Sergéből* *Tituláris Egrü Kánonak*, *Abauj V. gyében* *Sepsi M. Várofsában* már 35 esztendőkie példás kegyességgel és türedelemmel, mind az *O. társ*, mind *V. Esperesti* hivatala mellett szolgált bánus *T. T. Büdeshúty János* Ur, életének 70. dik esztendejében. — 70 esztendősnék lenni, 's meghalni, éppen nem ujság; de követésre méltó példa és ujság az, a' mit mingyárt itt fogok írni. — Minden ezen példás életü *Kánonak* *Urnak* temetési por.

pompájára az egész Kerületjébéli Papok, Nemesek 's más külömb külömb féle vallású Urak nagy sokasággal öszve-gyűltenek volna, ama közösséges szeretetre méltó nagy érdemű *Somogyi Plébánus Spitzay László* Ur tartja a' meghólt felett egy halotti-beszédet; mellyet a' maga Halgatói a' tellyes megelégedésnek bámulásáig halgatnak vala. Elbotsuztatá a' meghóltat az *Egri Püspök* Ur ö Exjától, a' Káptalantól, és midön a' Kerületbéli T. T. Papágtól botsuztatná, ezek között a' *Sepsi Várorsa Helvétiai* Vallást tartó Prédikátorát is így szözlittá meg: — „Ide rekelztelek tégedet is, ezen *Sepsi Várorsa Reformata* Nemes Ekklesiájának nagy Tudományú érdemes Lelki Pásztorát, T. Nemes *Tasándi István* Urat. Nem kiss érzékenységgel vészek tölled is vég-botsút; midön ezémbé jutnak azon ii esztendők alatt eltölt napjaim, és nyugodalmas óráim, mellyekben edgyütt tulajdon nyájainkat, noha külömbözö mezőkön; mindazáltal olly példás edgyeséggel legeltettük, mintha ugyan azon egy Akoihoz és fő Pásztozhoz tartoztunk volna. II esztendők' el folyása alatt minden viszsa vonás, harag, gyűlölség és egyenetlenség nélkül tsendesén töltöttük napjainkat — azért is azon edgyes szeretetből kívánom néked tovább is *Ezekiel Pfta.* szerint, legeltesd nyájadot igen bővséges mezőkön, és a' magos hegyeken, hogy végre az *Izraelnek* magos hegyein nyugodjanak-meg veled edgyütt. 's t.„

Ha minden Vallású Papok egymással ezt a' példát követték, nem kék a' valóságos *Unioval* sokat bajlódni; mert már meg volna. Adjon Isten sok ilyen békeiséget és Felebaráti szeretetet plántálj *Pálakot* Hazánknek. — *Kassa Okt. 15.*

Pest 18. Okt. — Ezen folyó hónapnak 13-dik napján a' mi Tisztelendő Sinatunknak ditsőségesen az abban folyt dolgoknak és munkáknak alá való irások után vége lett. Négy Exemplárok irattattak le, és azok subscribáltattak. Az egyik *Felelésés Uraknak* a' helyben való hagyásra, másik a' *Fele-*

ges Magyar Kantzelláriának fog fel-küldtetni; harmadik a' Fels. Helytartó Tanátsnak adattatik által; negyedik a' 'Sinat Leveles Kamarájában fog tétetödni. Ezek végezésével, a' Tisztelendö 'Sinat Elö ülöje vagy Prézesse Mgos Romai Sz. Birodalombéli Gróf *Széki Telcki* Josef Ur ö Nga, egy fontos és ritka magyarságú háláadó beszédet mondott. — Ezt egy áhíthatos Könyörgés el mondással bé-rekefztette Fö Tisztelendö Püspök vagy Superintendens *Halász* Ur. Azonban Tiszt. *Sinai* Uram Hertzeg Palatinusunknál egy Protestátziót adott bé; de már késö, mivel a' mint hallik, a' Fels. Királyi helybe hagyás, a' Tisztel. *Hunyadi* Ur Superintendensége iránt meg is érkezett. — Az Evangelikus Atyahak 'Sinatja, kiknek Personalis Statusokat meg nem kaphattam, még az után két nap tartott a' midön a' mijénk el-öszlott.

A' Zsinat elejébe terjesztetett, és a' minapában a' Kurirban félbenn szakadott Tzikkellyeknek folytatása :

Az ollyas nagyobb Oskolákba pedig, mellyek különösen egyik, vagy máfik vallástételü Evangelikusoknak tulajdonaik, vitettségük bé, a' költsönös szeretnek bővebb mértékben való meg-mutatására, más vallástételen lévő Evang. közönséges Tanító is, kinek egyszersmind köteletségében állyon, hogy a' maga vallástételén lévő Iffjúságnak a' Vallást tanítsa; hogy pedig az említett Iffjúságnak az Ur-vatsoráját is ki-szolgáltathassa, a' Prédikátori Hivatalra fel-szenteltetettnek kellene lenni az illyen Profeszornak.

10-dik Tzikkely. Mivel az Egyházi fenytök semmi nem egyéb, hanem az Egyházi (Ekklesiái) Igazgatásnak fenn-tartása, 's annak foganatos gyakorlására eszközöket szolgáltat; tehát valamint az Egy-

Egyházi Igazgatás oda fellyebb elegendesnek ítélte: úgy az Egyházi fenyték is elegendes lehet.

Meg jegyzés. A' *Helvétziai* Vallástételt követő Ekklesiákban gyakorlott *Pap marasztás*, vagy a' hivatalnak esztendőnként való szabad meg-újítása tartatott eddig az egyformájú Egyházi fenytéknek legnagyobb akadályául. Valamint ez, némiképpül illelenséggel egybe-kötött dolognak állított: úgy más részről igazságtalan, és az Ekklesiák' szabadságával ellenkezőnek ítélte azon szokások az *Augustai* Vallástételen lévőknek, melly szerint a' Prédikátor ha kellelten is a' maga Ekklesiájában, vagy akármely okból gyűlölséges, következésképp semmit sem épít, még is annak terhére 's ellenére a' nyakán maradjon: ezen ellenkezőségnek el-hárítására tehát, 's mind a' két Félnek ki-elégítésére jó eszközök ítélte, hogy a' helybéli Ekklesiának, mint Fél peresnek ne legyen szabad, tulajdon hatalma által el-botsátani a' Prédikátort, mellyre nézve meg kellene szünni a' fenn említett marasztásnak; de ha el kellene botsátódni valamely Prédikátornak, azt a' Felsőség eszközöllye, meg-visgálván előre, az a' végett fel hozandó okokat; az el-botsátott Ministert pedig, a' Kánonok által meg határozandó esetekben más Ekklesiába kellene által tenni, melly annak hívásába meg fogna egyezni; ellenben a' Prédikátornak se szabad legyen, a' Superintendentens' tudása, és meg-egyezése nélkül oda hagyni az Ekklesiát.

11.) Mivel az Egyházi Igazgatásnak egyformájúsága, magával hozza az Egyházi Törvény-székeknek is egyformájú el-intézését; a' házassági dolog pedig a' már egy formán el-intézett Törvény-székek eleibe való; egyébaránt is köz-meg-egyezéssel úgy állított, hogy a' házasságot tárgyazó fundamentomos ágazatokra (vagy hit-kütfökre, principiumokra) nézve, semmi különbség nintsen: az okon semmi se láttatik ellenzeni a' házassági dolognak is egyformájú képpen, 's ugyan azon hit-kütfökből való meg-ítélését.

Külső Országot illető dolgok.

Már kérdésben sem jöhet tovább az, hogy fel-
 állhat é a' Frantzia ujj Constitutió, vagy nem; mert
 már fenn-áll: hanem hogy meddig 's mi formán
 fog fenn állani? 's le-rontására ennek, fognak é a'
 külső Hatalmások igyekezni? már ezek olyan
 kérdések, mellyekre még most csak bizonytalan jó-
 vendölésekkel felelhetünk. Tanállyanak az ujj
 vagy második, és már nagy részint öfzve is serog-
 lett Nemzeti Gyűlésnek Tagjai egyenetlenek, egy
 mást meg-nem értők lenni, és történnék, hogy a'
 meg-bántatott Státusoknak, u. m. a' Papságnak és
 Nemességnek sebeit, ujjítsák inkább, hogy sem or-
 vasolják, és nevellyék: már így azt mondhat-
 tyuk, hogy mozdulni sem léfzen szükséges a' külső
 Hatalmásoknak; mert így önként le fog omol-
 ni az egész ujj épület, és az edgyeneltenség vé-
 get fog az egész ujj Constitutionnak vetni. Ellenben
 pedig, tanállya ezen ujj Nemzeti-gyűlésnek Tagjait
 ugyan azon indulatokat mérséklő lélek vezérelni,
 melly a' közelebből el-ozlott, és az ujj Constitu-
 tiót formált Gyűlést, a' dolgoknak nagygyán és vége
 felé vezérlette: már így az egész Világ meg-ítéli,
 hogy érdemes a' Frantzia Nemzet a' maga szabad-
 ságának megtartására, 's ennek mind külső, mind
 belső ellenségein szereutsésen győzedelmeskedni fog.
 De ezekről a' dolgokról előre semmit sem tudván,
 csak azokat írhattyuk, 's köteletségünk is az,
 hogy csak azokat írjuk, a' mik már meg-estek.

A' közelebb el-ozlott Nemzeti-gyűlés, el-homlá-
 sa előtt még egy néhány rendbeli Végzéseket erős-
 sített meg, mellyek közzül a' nevezetesebbek e' kö-
 vetkezendők. — Meg határozottatott a' többek kö-
 zött, hogy a' Király arra-kérettefsék, hogy aján-
 dkozza meg a' Nemzeti gyűlést a' maga képével,
 mellyet a' Nemzeti-Gyűlésnek Palotájába függesz-
 te sen-fel, és úgy festesse-le ezen maga képét, hogy
 a' Constitutiót a' kezében tartván, azt a' Korona-örö-
 kösének által nyújtani látsék. — Továbbá De-
 kretem:

ketomba tétettek ez három következő punk-
tumok: — 1.) Hogy a' Nemzeti-gyűlésnek tagjai
mindenkor, midőn a' Király köztök meg-jelenik,
fel-állanak ugyan: de azonnal, hogy a' Király le-
ült és fejét bé fedezte, ezek is le-üllyenek, és a'
főre valót ők-is annak helyire, a' fejekre tegyék.
— 2.) Hogy a' Király mindenkor egy a' palotának
leg-főbb és közepén lévő, Liliommal tizerezett
karos székbe ülven, a' Ministerek az ő háta megett
foglallanak magoknak helyet, a' N. Gyűlésnek
Prézelse pedig a' Királynak jobb keze felöll a' ma-
ga közönséges karos székében. — 3.) Itt a' Ki-
rályhoz senkinek hozzá szólnani szabad nem lészen,
ha tsak ez iránt a' Gyűlés már előre Dekretomot
nem hozott. — A' mi a' 'Sidókat illti, hogy e-
zek is mint akár ki, meg-szerezhetik magoknak a'
Frantzia Országi Polgári tulajdonságot, ezt mász-
szor-is irtuk; tsak hogy meg-jegyzésre méltó az,
hogy mihellyest egy Zsidó Frantzia Polgárrá lehe-
tett, már ekkor le kell vetkezni Polgári-hitének le-
tétele által mind azokat a' Zsidó tulajdonságokat
és Privilegiumokat, mellyekkel addig tsak mint
Zsidó élhetett Frantzia Országban.

Sept. 30-dikán tartotta az első rendbéli Fran-
tzia Törvényhozó Test utolsó ülését: — az a' Tör-
vényhozó Test, melly az emberiségnek Historiájá-
ban egy örökkösön fenn-maradandó *Épokát* kezd-
vén, mint egy ujjal ki mutatta a' földi Hatalmas-
ságoknak azt a' leg-főbb gráditsot, mellynél magos-
sabbra, akár minémü emberi fundamentomon-is hijá-
ba igyekeznek. Három óra tájban dél után meg je-
lent a' Király is a' N. Gyűlésben, mellynek alkal-
matossággal elevenen szemlélhette minden, mit vi-
hessen véghez a' Királyi név, és a' Királynak jelen
léte, még a' között a' nép között-is, melly tsak u-
gyan nyilvánosságosan szemé elejibe terjesztette a' le-
folyt két esztendőekben egész Európának, hogy nem
a' Nemzeteket adta ama minden Hatalmaságok fe-
lett való Hatalmaság a' Királyokéért, hanem a' Ki-
rályokat a' Nemzetekéért, ezeknek boldogítására.

Alig jelent meg a' Király a' Nemzeti-Gyűlésben, már minden feláll hangzottak a' kárpitok az örom - kiáltásokkal, mellyek valamit szülvén, hozzá kezdett a' Király azon beszédéhez, mellyel az első Törvényhozó Testet el bútsuztatta. — Ide nyomtattattuk ezen Királyi Oráziót tsak azért is, hogy — ha a' beszédből a' belső érzékenységekre ítélni lehet — ebből a' Frantziák Királyának a' maga népéhez vonzó szívet nyilván meg ismerhetjük. — így következik:

„ *Uraim!* A' Konstituzionak végre-hajtása után, mára határozták az Urak, a' magok munkálódásoknak bé fejezését. Lehetett volna talám kívánni, hogy ezen ülések még tartottak volna egy darab ideig, hogy magok próbát tehettek volna úgy szólván az Urak, a' magok tsinálmányokkal, 's hozzá adhatták volna a' magok munkáikhoz azon tóldalékokat, mellyek készen vagynak már egyébaránt, tsak hogy még utolsó tökéletesítés nélkül szükölködnek; 's mind azokat, a' mellyeknek szüköséges vóltok szemekbe tünt volna olly Törvénytévőknek, kik már három esztendőktől fogva tanulnak tapasztalásból; de kétség kívül azt gondolták még az Urak, hogy jó lesz a' Konstituzionak végre-hajtása, és a' Konstituens Test' lételének vége között való idő szakaszt mentől inkább lehet meg rövidíteni, hogy így a' Konstituens Testnek munkálódásai, 's a' törvénytévő Testeknek köteleiségei között való külömbséget annál tökéletesebben meghatározhatnák.

Minekutánna el fogadtam én a' Konstituziót, mellyet az Urak adtak az Országoknak; arra fogok én fordítani minden erőt, 's eszközöket, mellyeket ezen Konstituzió ad a' kezembe, hogy a' Törvények eránt tartozott illendő tisztelet, és engedelmeség soha fogyatkozást ne szenvedjen. — Meg-jelenttem a' külső Hatalmaságoknak, hogy én a' Konstituziót el fogadtam, (itt képzelhetetlen örömmel kiáltoták mindenek — *ilyen a' Kirdly!*) 's most azon eszközök eránt szorgalmatoskodom (valamint

mint mindenkor is fogok szorgalmatoskodni) melyek az Országnak külső bátorságát, és tsendességét eszközölhetik. Nem kisebb személséget, 's állhatatlanságot fogok a' végre is fordítani, hogy a' Konstitúció belőlről tellyesittesék; és annak meg akadályoztatására, hogy a' Konstitúción semmi másítás ne essék. (itt ismét — *éllyen a' Király!*) A' mi illeti az Urakat, kik fáradohatatlan buzgóságot mutattak munkáikban, míg ki nem futák a' magok hoszfas, és nehéz pályájokat, még egy kötelelség vagyon hátra, mellyet tartoznak tellyesíteni az Urak, midőn el lesznek ismét szélledve az egész Országban, melly kötelelség abból áll, hogy esmertesék meg a' magok Polgár-Társaikkal azon Törvények valóságos Lelkét, mellyeket készítettek ő érettek; nyerjék meg mind azokat, kik még kedvelenségeket mutatják a' Törvényekhez; 's a' rendnek, és a' Törvényekhez való szeretetnek példája által, mellyet adni fognak az Urak, minden vélekedéseket tisztítsanak meg, és egyesítsenek. (itt mindenek fel szóval ajánlották magokat — *hogy igen is, ezt fogják tselokedni*) Bízom az Urakhoz, hogy visztra térvén a' magok Polgár-Társaik' kebelékbe, Tolmátszai fognak ő nállak lenni az én gondolataimnak. (itt ismét — *éllyen a' Király!*) Mondják meg az Urak nékiek mindnyájoknak, hogy a' Király első, és leg hibebb Barátjok lesz az ő nékiek, (itt ismét — *éllyen a' Király! mert ez a' IV-dik Henrikh beszéde!*) hogy szüksége vagyon ő néki, az ő tollök való szerettetésre; és hogy tsupán ő velek, 's ő érettek lehet szerentsés. Az ő boldogságok' előmozdítása eránt való reménység fog engem élesztetni, 's bátorítani; valaminthogy ezen tzelnek eléréséből származó meg-elégedés fog lenni az én legédessbb meg jutalmaztatásom. „ — A' Királynak ezen beszédét száma nélkült sokszor félben szakasztották az öröm-kiáltások, annyira, hogy a' Király a' meg-indulás miatt utollyára már alig tudott szólni. A' Gyűlés' Prézesse is hasonló megillető beszéddel felelt a' Királynak.

Semmit sem ohajt a' Frantzia nép most-közlebbbről inkább, mint azt — hogy a' Király a' maga Kokoninak az ő hazájokba való vizsza térést parantsollya, vagy ha vizsza térni nem akarnának, őket Pártütőknek lenni ki-hirdesse — hogy a' Tsáfszárnak és Pruszszus Királynak jelentést tégyen az iránt, hogy kívánságok a' Frantzia Nemzet által bé töltetet; mivel a' Monárkhiai uralkodás formája a' Királynál meg hagyatott 's már ez szerint éppen szükségtelen volna a' külső Hatalmanságoknak is a' Frantziák' Királya mellett való fel kelések — hogy a' Király, a' Tsálszáron és a' Pruszszus Királyon kívül, a' több Hatalmanságokat-is, kik Frantzia Ország ellen öszve szövethkezni szándékoztanak, a' dolgokról mennél hamarább tudósítván, köszönyemeg azt, hogy mellette felkelui szándékoztanak, 's nyilvánosságoson jelentse ki ezeknek, hogy ha ezek azokat, kik az ujj Konstituzió ellen békételenkednek, segíteni akarnák, akkor minden Törvények ellen való dolgot követnének el — hogy a' Király a' Helvétusokkal való régi Frigyet, a' Frantzia Nemzet nevében ujjítsa meg — hogy a' Német Birodalombéli Fejedelmeknek fel fegyverkezését nem várván, őket kár vallásokért való illendő elég tételnek megígérésvel előzze meg, és mindent a' mi tölle függ, a' háborunak el kerülése végett, vélek kövessen el — hogy, ha a' külső Hatalmanságok tsak ugyan ellenségesen viselnék magokat, ezek ellen a' Frantzia Nemzetnek Frigyeseket szerezzen — 's végre nem ohajtanak a' Frantzia Patrioták (igy szólnak ők magok) semmit inkább, mint hogy az ő Királyok, ha tsak ugyan a' szükség kívánánda, kötelességének fogja ismérni a' Konstituzió mellett vétét ki ontani — a' mellett a' Constitutio mellett, mely midőn a' népnek szabadságát őltalmazza, ugyan akkor a' Királyt a' Parlamentumoknak, a' Papoknak és Nemességnek kegyetlensége alól ki-ragadja — az alól a' kegyetlenség alól, melly a' Királyi székkeket már sokszor öszve rontotta, és fel forgatta!

Párisból ezt írják, hogy a' Király és Királyné Okt. 3-dikán próbálták meg mostanság elsöbben, hogy milyen legyen a' nagy Városokban magokat megúnt embereknek a' mezei és falusi levegő. A' Király vadászattal múlatta magát, tsupán tsak a' Párisi Sergeknék Generál Májorjok lévén bátorságának okáért társaságában: a' Királyné pedig a' Sz. Cludi Kallélya szekeredzett, egyetlen egy Dámát vivén magával a' szekérben.

Már most minden külső Udvarokhoz meg küldötte a' Frantziáknak Királya azon jelentését, hogy az ujj Constitutiót a' Nemzet nagyobb részének kívánsága szerint el-fogadni jónak tartotta. Azonban még eddig az egész Frantzia Nemzet három részekre vagyon az indulatokra nézve oszolva. Az egyiket ezek közzül tézik azok, kik máig is Aristokratáknak neveztetnek, kik az egész ujj Constitutiótól iszonyodnak, 's az ellen *solenniter* protestálnak is. Ez a' rész leg gyengébb az egész Nemzetben és Nemzeti gyűlésben. Ez a' része volt az a' közelebb el-oszlott Nemzeti-gyűlésnek, melly a' Gyűlésben mindenkor a' jobb oldalon ülén, a' Jobb felől való Oldalnak neveztetett. Második részt tézik azok, kik az ujj Constitutiót készítették, ezek a' közép mértéket akarták követni mindenben, és a' Királyi hatalmot mindenekben a' nép jóvával fenn állhatóvá igyekeztek formálni. Ez a' második rész még eddig elé az egész Országban a' legnagyobbnak és erősebbnek tettik lenni. A' harmadik részt tézik a' Republikánusok, vagy a' Közöséges társaságnak kedvellői, kiknek tsellyok az lett volna, ha el-sülhetett volna, hogy az Országban Közöséges-társasági igazgatás formája álljon fel. Ebben az utolsó értelemben vagynak minden Klubok, és az ugy nevezett, és Európának majd minden szögleteiben a' maga Konkóját hintezni kívánó Propágánda.

Az Aristokratikusok azt remélették, hogy össze gyűlvén a' második Törvényhozó Test, ez az elsőnek végzéseit helyben nem hagyván, önként fel-

fel fogja forgatni az új Constitutziót. De megtsalattott; mert a' második Törvényhozó Test magát mindenben az elsőnek rendelkezéseihez kívánja szabni. Ez a' második Törvényhozó Test igen elmés és tüzes ifjú Tagokból, vagyon nagyobbára öszveszerkeztetve; és erősen tartanak a' Constitutziónak kedvelei, ne hogy a' Klubok igen erősen befolytanak legyen ezeknek az új Tagoknak változtatásba; mellyből a' következheinek, hogy az új Nemzeti Gyűlés magát igen erősen a' Respublikai igazgatás módját szeretőkhez alkalmaztatván, ez által az Országok kárt okozzon. — Az új Constitutzió sűrű mértéke szerint, a' következő módon foglalatoskodott a' második Törvényhozó Test Oktob. 5 dikéig.

Első napján Oktobernek öszvegyűlvén a' Deputátusok, a' leg-öregebiknek előülése alatt, külömb külömb kamarákra eloszlottanak, és a' Deputátusok bizonyosság leveleinek megvizsgálásához fogtanak. Ebben igen kevés és többnyire eligazítható nehézségek adták elő magokat, a' Calvadosi Depártnán-béli Fekhet nevű Püspöknek Bizonyosságlevelét kivévén. Ez az új Constitutzió ereje szerint nem változtathatott volna Nemzeti Repräsentánsnak; mivel éppen midőn változtatott, Protesztus alatt volt, azért: hogy midőn a' Király Párisból alattomban eltávozott, olly mérgesen prédikált a' Respublikai igazgatás formájának behozása mellett, hogy ezért ellene, mint Pártütö ellen, a' Párisi Előli járók perit indítani illendőnek állították. Csak ugyan utólvára bevétezt ez is a' N. Gyűlés Tagjai közzé; mellyből könnyű látni, hogy sokan legyenek az új Törvényhozó Testnek Tagjai között olyanok, kik szeretik a' Respublikai igazgatás formáját.

Ez véphez menvén Okt. 2 dikán, előszollittattak rendre a' Deputátusok nevek szerint egyenként. A' megjelenteknek száma 394 re menvén, felvette a' Gyűlés, a' Törvényhozó Nemzeti Gyűlésnek nevezetét, minthogy az e' végre megkivántató 373 ből álló

álló törvényes számot fellyül haladta. — Az után minden jelen lévő Tagok egyik kezeket fel tartván, ezen hitet: *Szabadon élni, vagy meghalni*, halható széval le-tették; melly tselekedetet a' jelen lévő lokaságnak öröm-kiáltásai követték. — Az után ki valófztattanak a' Prézes, Vice Prézes, és a' 6 Titoknakok.

Okt. 4 dikén meg-határozott, hogy 12 Tagok valófztatván, ezek által az orriginalis Constituzionak Könyve az Arkhivumból ki vétetvén, a' Gyűlésbe hozattasék, és az Arkhivarius által, az Oráló székre fel-tétegetvén, a' Gyűlésnek minden Tagjai ezen tegyek-le a' Nemzeti hitet. — Ez véghez is ment mindenekben ezen a' módon. Előbb a' Prézes állott fel az Oráló-székbe, kit a' már ekkor jelen lévő 492 Deputátusok rendre követtének. — Ugyan ekkor meg-határozott az is, hogy az ujj Nemzeti gyűlés formaliter köszönyc-meg a' Nemzet képében az első N. Gyűlésnek azt, hogy a' Nemzettől néki adatott tellyes hatalommal vizsgál nem élt, hanem ezt a' Nemzetnek jóvára fordította. Az után 60 Deputátusok valófztattanak, kik a' Királyhoz menvén, a' N. Gyűlésnek törvényes bé-állását (Constituáitását) néki bé-jelentenék. — Más nap u. m. 5 dikben jelentést tett a' Vice Prézes a' Gyűlés előtt az iránt, hogy ő az előbbi este a' ki-rendelt Deputátzionak 60 Tagjaival a' Gyűlés palotájában meg-jelenvén, hozzájok ment a' *Jus-tic Minister* ezt mondván, hogy a' Király más nap 1 óránál előbb nem fogadhatná el a' Deputátziót. Erre a' Vice Prézes jelentvén, hogy a' dolog halogatást nem szenvedhet, vizsgál-izent a' Király, hogy 9 óraker mennyen tehát hozzá a' Deputátzio. Ezt a' Deputátzio véghez vitte, mellynek alkalmatos-ságával így szollott a' V. Prézes a' Királyhoz:

Király! A' Törvényhozó N. Gyűlés constituál-talva vagyon, és minket azért küldött, hogy ezt fel-ségednek jelentsük meg. — Az után a' Deputatzió Tagjainak neveit tudakozta a' Király a' V. Prézes-től, mellyre ez azt felelvén, hogy őket nem esmé-ri,

ri, az után a' Király tsak ez egy néhány szókat fel-
 lerte néki vizsgálja: — *En az Urakat holnap utánndól*
(az az Októbernek 7-dikénnél) elöbb meg nem látogat-
hatom

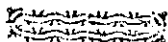
Minekutánna a' Vice Prézes ezen jelentését a'
 N. Gyűlés előtt meg-tette volna, fel-állott a'
 között egy ifjú és igen heves Deputátus, és előbb
 meg-kivánta mutogatni, hogy a' Törvényhozó, és
 a' Bé-töltető Hatalom, elsőségekre nézve egy-má-
 tól nem különböznek: tehát a' Nemzeti gyűlésnek
 minden Miniszternek közben jövése nélkül lehet min-
 denkor a' Királlyal beszélni, valamint szintén a'
 Királynak is szabadságában állhat akkor jelenni meg
 a' N. Gyűlésben, midőn tettik. Ezen ifjunak be-
 széde sokak előtt kedvet tanált a' N. Gyűlésben.
 Az után kérdésbe jött, hogy miként kellyen a' Ki-
 rályt fogadni, ha a' N. Gyűlésbe jövend. Ezt már
 ugyan meghatározta vólt az előbbi N. Gyűlés: de
 nem tettvén az sokaknak az ujj Deputátusok köz-
 zül, most a' Királynak fogadtatása iránt egy más
 Tzeremonia dekretáltatott, mellynek summája így
 következik:

„ Mihellyest a' Király a' palotába bé-lépett;
 azonnal a' N. Gyűlésnek minden Tagjai fel-álván,
 főre-valójokat vegyék-le. El-foglalván pedig a' Király
 ülő helyét, a' Deputátusok is mindjártást-le-ülhet-
 nek, és a' főre valót fel-tehetik. Az-áztal mellé
 két egy-forma karos székek tétetvén, edgyik ezek
 közzül légyen a' Királynak, a' másik pedig a' Pré-
 zesnek számára rendeltetve. Ha a' N. Gyűlés ren-
 deléséből, a' Prézes, vagy Deputatzió, vagy akár
 ki a' Királlyal beszéll, ne szollitssa a' Királyt így:
Felséged! hanem Frantziáhnak Királya! Midőn ki
 mégyen a' Király a' Gyűlésből, ismét állyanak fel a'
 Deputátusok, és vegyék-le a' főre valót. A' Ki-
 rályt bé fogadó és el-kisérő Deputatzió mindenkor
 12 személyekből állyon. „ — Ezen ujj Dekretom
 öllő nagy zenebonát és nyughatatatlanságot okozott
 egész Párisban, hogy a' N. Gyűlés Okt. 6 dikát is
 az ezen való vetélkedésen töltvén-el, végre e' mel-
 1811

löll tsak ugyan el-állani, és a' régi mellett maradni kéntelenített.

Svétziából azt a' nevezetes ujjságot írják, hogy minekutánna ott is hirül esett volna az, hogy a' Frantziáknak Királya az ujj Constituziót el fogadta, sz-ólta ott is meg szüntének a' Frantziák ellen tétetett készülétek. — Eppen ezt mondatik mivelni az Orosz Tsászárné-is. — Tsak ugyan halász az Orosz Ministerium itt is a' zavaros vízben; mert midőn a' ki-vándorlott Frantzia Nemeseknek pénzt és ígéretet ajánlott a' *Nasszau* Hertzeg által, ugyan ekkor tudokra adatta azt is, hogy a' kiknek te tziük, mennyenek az Orosz Birodalomba; mert betsülletes Tiszttségbe fognak helyhezttettni.

Pruszia. — A' Király születése napjának ünneplése végett, közönséges Ülést tartott szokása szerint a' Tudományoknak Kir. Akadémiája. A' Pruszizai Korona örököse; Pruszizai Kir. Hertzeg *Lajos*; és az *Yorki* Hertzeg meg tisztelték magok jelen létekkel a' Társaság Ülését: valamint a' *Braunschweigi* örökös Hertzeg is; és *Braunschweigi* Hertzeg *Iridrikh*, a' ki tisztetségből való (honorarius) Tagja az Akadémiának; továbbá a' *Heffen Darmstadt* Hertzeg, a' két *Oranien Nassau* Hertzegek; és fok Udvari Fő Emberek 's külső Ministerek. Ezek között volt a' Török Követ is, a' ki nagy kedvellője a' Tudományoknak. — Mindeneknek előtte egy rövid Beszédet olvasott el az Akadémia Igazgatója *Merian* Ur, melly Beszédet az Akadémia' mindenkori Titoknokja Belső Tanácsos *Formay* Ur készítette a' ki ez úttal betegsége miatt meg nem jelenhetett az Ülésben. Követte *Merian* Urat az olvasásban az Akadémia' Kurátora, Status Minister Gróf *Hertzberg*. Fel olvasott irásának tárgyai voltak a' Státusoknak külső; belső; és Vallásbéli Revoluziók. Meg mutatta ezen Munkában Gróf *Hertzberg*, hogy nem voltak az említett Revoluziók olly számok, a' mint közönségelsen tartják; nem is lehet olly könnyen tartani másutt azoktól, mint az igen

Despotikus és Aristokratikus Statusokban, az az: az olly Polgári Társaságokban, mellyekben egy, vagy több Személyek a' magok szabad tettzések szerint uralkodnak. — Meg nevezte ennekutánna Gróf *Hertzberg* azon személyeket, kik a' Király helybe hagyásával fel vétettek Akadémia Tagjaivá. Az újonnan fel vett rendkívül való, 's külföldi Tagok között leg-előll nevezte a' Lengyel Királyt.

Gallitzia. — Az ezen esztendőbéli katonai fel számlálás szerint, 2676 ra ment mindenestől fogva *Lemberg* Városában a' Házak' száma; 23954 re a' Keresztény; és 12128 ra a' Zsidó Lakosok száma: mind öfzve tehát 36082 re. — Sept. 12-dikén, 219 Tanulóknak volt *Exámenjek* (közönzéges vizsgálta-tások) a' *Lembergi* fő Zsidó Oskolában. Anayira gyarapodik *Gallitzidban* a' Zsidó Oskolák' száma, hogy már 53 Zsidó Gyülekezeteknek vagynak tulajdon közöns. Oskoláik.

Septemb 28 dikán érkeztek visszra *Lembergbe* *Moldva* és *Oláh* Országokból, a' *Koburg* Hertzeg' kormányozása alatt volt Seregnek tartalék ágyúi, és minden táborig szekerei, mellyeknek egy része *Morva* Országba fog küldödni, *Ottmütz* Városába.

Erdély Ország. — Hogy *Erdélynek* nem tsak nagy lelkü Fiai, hanem Leányai között is uralkodik a' Köz jó' gyarapítását arányzó szives törekedés, meg van már ez példákkal mutatva. Ujj példáját adta ennek Gróf *Palm* *Joséfa* Aszszony ö Kegelemessége, Gubernátor Gróf *Bánffy* *György* ö Exceljának kedves Hitvесе, ezen kegelemessége által, molly szerint a' visszra állított *Kolosvári* Konviktust (Nemes Ifjak' nevelő Házát) illendő asztali készületekkel meg ajándékozta; valamint más egyéb házi készületekkel ismét Özvegy Gróf *Gyulai* *Ferentz* ö Nagysága, néhai nagy emlékezetü Gróf *Haller* *János* Gubernátornak méltó Leánya.